

NEWIDIADAU POLISI A DARGEDIR

Cynigir y newidiadau canlynol i'r cyflwyniad i Bennod 6.

Lleoedd Unigryw a Naturiol a Llesiant

Mae'r thema Unigryw a Naturiol yn cwmpasu elfennau amgylcheddol a diwylliannol creu lle. Mae'r elfennau hynny'n ategu elfennau'r themâu Actif a Chymdeithasol a Chynhyrchiol a Mentrus a chyda'i gilydd, mae'r tair thema'n cyfrannu at Ganlyniadau Cenedlaethol Creu Lleoedd Cynaliadwy. Mae'r diagram isod yn dangos sut mae'r canlyniadau hyn yn gweithio gyda'i gilydd fel cyfanwaith, gan roi pwyslais ar y Canlyniadau Ungryw a Naturiol.

Mae lleoedd Unigryw a Naturiol yn cyfrannu at saith nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn y ffyrdd canlynol.

Gellir gwireddu nod Cymru Lewyrchus drwy werthfawrogi ansawdd ein tirweddau a'n hamgylchedd hanesyddol am eu pwysigrwydd o safbwynt twristiaeth, busnesau, swyddi lleol, cynnyrch adeiladu o ffynonellau lleol, o ran denu mewnfuddsoddiad ac er mwyn i gymunedau lleol allu manteisio arnynt, eu defnyddio a'u mwynhau. Drwy ddiogelu cynnal a gwella bioamrywiaeth, gwneud ecosystemau ynghyd â a'n hamgylchedd naturiol yn fwy cyffredinol yn fwy cydnerth, bydd hi'n bosibl diogelu asedau economaidd at y dyfodol mewn ymateb i heriau yr argyfwng hinsawdd ac wrth hyrwyddo dewis adnoddau carbon isel a phriodol sy'n mynd i'r afael ag achosion newid yn yr hinsawdd a darparu gwasanaethau ecosystemau costeffeithiol fel aer a dŵr glân.

Mae'r nod Cymru Gydnerth yn cael ei gefnogi drwy ddiogelu a darparu tirweddau a chynefinoedd digonol o ran graddfa ~~aeidd, a~~ maint ac amrywiaeth, ynghyd â tirweddau a chynefinoedd a r cysylltedd rhyngddynt, i gynnal a gwella bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau. Gyda'r gefnogaeth hon, fel y gallant wrthsefyll pwysau newid, ~~a diogelu a gwella bioamrywiaeth,~~ mynd i'r afael â llygredd, diogelu adnoddau ac ansawdd dŵr, diogelu pridd a lleihau llifogydd, creu dalfeydd carbon (yn enwedig mewn ardaloedd trefol), a hyrwyddo cyfleoedd ar gyfer gweithgarwch cymdeithasol ac economaidd yn seiliedig ar werthfawrogi a galluogi mynediad i'r amgylchedd naturiol, hanesyddol ac adeiledig.

Gellir cyflawni'r nod Cymru Iachach drwy ddarparu cyfleoedd ar gyfer cysylltu â'r amgylchedd naturiol a hanesyddol, caniatáu mynediad at fannau tawel, mynd i'r afael â llygredd aer a risgiau amgylcheddol eraill a hyrwyddo teithio llesol ac annog ffyrdd iachach o fyw gyda'r fantais o wella llesiant corfforol a meddyliol.

Gellir cyflawni'r nod Cymru sy'n fwy Cyfartal drwy hwyluso mynediad i'r amgylchedd naturiol a hanesyddol ar gyfer manteision corfforol a chymdeithasol, yn enwedig lle ceir anghydraddoldebau. Dylai gwaith adfywio hyrwyddo defnydd buddiol o'n gwaddol hanesyddol o fwyngloddio a diwydiant mewn ffordd sensitif i alluogi cymunedau a'r amgylchedd naturiol i ffynnu a diogelu symbylwyr twristiaeth arwyddocaol fel Llywbr Arfordir Cymru a sicrhau eu bod yn hygyrch i bawb.

Mae'r nod Cymunedau Cydlynus yn cael eu cynnal a'u creu drwy ddarparu lleoedd i bobl ryngweithio a chyflawni gweithgareddau cymunedol, yn cynnwys mannau hamdden, chwarae, tyfu bwyd a chyfleoedd i gysylltu â natur. Mae llygredd neu risgiau fel llifogydd yn cael eu lliniaru neu eu hosgoi ac yn seiliedig ar sicrhau cymaint o gyfleoedd â phosibl i gymunedau ffynnu a chynnal gweithgareddau cymdeithasol, economaidd a diwylliannol mewn amgylchedd iach, deniadol a dymunol.

Bydd Cymru â Diwylliant Bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu yn golygu adeiladu ar y nodweddion unigryw ac arbennig sy'n rhoi 'teimlad' a hunaniaeth unigryw i leoedd. Meithrin a chynnal ymdeimlad o le drwy amddiffyn a gwella'r amgylchedd naturiol, hanesyddol ac adeiledig a darparu ar gyfer a chefnogi defnyddiau a gweithgareddau sy'n darparu ar gyfer profiadau creadigol a diwylliannol.

Bydd Cymru sy'n Gyfrifol ar Lefel Fyd-eang yn cael ei hyrwyddo drwy leihau allyriadau carbon, mynd i'r afael â llygredd aer a rheoli risgiau amgylcheddol. Mae'n rhaid cyflawni hyn mewn ffordd sy'n hyrwyddo amgylchedd naturiol a hanesyddol a ddylai gael ei amddiffyn a'i wella er mwyn ei nodweddion arbennig a'i werth cadwraeth natur yn ogystal â'r ffordd mae'n cyfrannu at amcanion

cymdeithasol, economaidd a diwylliannol ehangach, mannau cynnal cerddoriaeth, theatrau ac adeiladau crefyddol ac ysbrydol â'u gwreiddiau yn y gymuned.

Dylid ffurfio strategaethau, polisïau a chynigion datblygu cynlluniau datblygu er mwyn ceisio diogelu a gwella nodweddion arbennig a phriodolddau cynhenid lleoedd yn y tymor hir, boed yn amgylcheddau naturiol, hanesyddol neu adeiledig, gan sicrhau eu hirhoedledd yn wyneb newid. Mae hyn yn golygu amddiffyn a gwella tirweddau, cynefinoedd, bioamrywiaeth, geoamrywiaeth a'r amgylchedd hanesyddol er eu lles eu hunain yn ogystal ag elfennau eraill o'r byd naturiol, fel adnoddau dŵr neu ansawdd aer. Dylid atal problemau rhag digwydd neu waethgu. Dylid gwyrddroi colledion bioamrywiaeth, lleihau llygredd, mynd i'r afael â risgiau amgylcheddol a gwella cydnerthedd ecosystemau'n gyffredinol. Pan gynnigir datblygiad priodol, mae'n rhaid ei ddatblygu mewn ffordd integredig, ei wau i'w le/cyd-destun ochr yn ochr â natur i sicrhau bod materion cyffredin yn cael eu hystyried a'u datrys yn nechrau'r broses o lunio cynllun neu gynnig unigol a bod manteision lluosog fel seilwaith gwyrdd, yn cael eu sicrhau. Dylai cynigion weithio mewn ffordd greadigol â natur a dangos sut mae penderfyniadau ynghylch dylunio, lleoli, graddfa, dwysedd a ffactorau eraill adlewyrchu ystyriaethau ynghylch bioamrywiaeth ac ecosystemau cydnerth.

~~Mae'n Rhaid~~ i geydweithio ddigwydd yn strategol wrth gynllunio'n strategol er mwyn diogelu a gwella tirweddau, yr amgylchedd hanesyddol, bioamrywiaeth, geoamrywiaeth, ansawdd aer a seinweddau yn ogystal â mynd i'r afael â risgiau amgylcheddol i sicrhau bod blaenoriaethau'n gyson a bod modd darparu cyfleoedd, fel adfywio a darparu cartrefi, yn gynaliadwy. Bydd rhai materion yn gofyn am gydweithio ar draws ffiniau, a chydweithio ar ~~Ggynlluniau~~ Ddatblygu Strategol fydd y ffordd orau o fynd i'r afael â nhw. Er mwyn gwneud hyn, bydd angen sicrhau cyfranogiad da gan wahanol asiantaethau a chymunedau i sicrhau y gellir alinio anghenion a dyheadau, targedu buddsoddiad yn y mannau cywir a chyflawni canlyniadau buddiol drwy ddefnyddio gwybodaeth, tystiolaeth ac asesiadau a rennir yn well. ~~Mae'r Bydd yr~~ Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol a'r Datganiadau Ardal yn darparu tystiolaeth ar amrywiaeth o faterion sy'n ymwneud â rheoli'r amgylchedd~~ol~~ ac adnoddau naturiol a dylai dull dadrisgio hwyluso mwy o dryloywder am risgiau amgylcheddol, atebion priodol a'r potensial ar gyfer manteision cysylltiedig ehangach.

Mae'r prif faterion yn y thema hon yn cynnwys:

- Dir~~yw~~wyriad hirdymor a chronig bioamrywiaeth a cholli cynefinoedd: Ceir gwasgfydd a gofynion, gan gynnwys newid defnydd tir a môr, defnydd uniongyrchol o organeddau, y newid yn yr hinsawdd, llygredd a goresgyniad rhywogaethau tramor. ~~Mae'r~~ Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol 2020 yn adrodd am golledion cynefinoedd a phoblogaethau rhywogaethau dros y ganrif ddiwethaf ac yn awgrymu bod dirywiad yn un cronig, y bydd yn parhau yn sgil digwyddiadau sydd eisoes wedi digwydd a digwyddiadau sy'n gysylltiedig â newid yn yr hinsawdd a darnio cynefinoedd yn y dyfodol. Ar hyn o bryd, nid yw ecosystemau Cymru'n ddigon cryf, fel y gwelir gan ddiffyg adferiad rhywogaethau'n bennaf.
- Addasu i effeithiau newid yn yr hinsawdd: Mae'r cyfuniad o gynhesu sydd wedi digwydd, ynghyd â chynhesu ychwanegol, fel a ragwelir gan y dystiolaeth ddiweddaraf am newid yn yr hinsawdd, yn golygu bod yna effeithiau sylweddol posibl i Gymru o ran addasu. Mae'r heriau'n cynnwys llifogydd a risgiau newidiadau arfordirol i gymunedau, busnesau a seilwaith; risgiau i iechyd, llesiant a chynhyrchiant yn sgil tymheredd uchel; risg o brinder dŵr yn y cyflenwad dŵr cyhoeddus, amaethyddiaeth, cynhyrchu ynni a diwydiant a risgiau i bridd, bioamrywiaeth a chynefinoedd daearol, arfordirol, morol a dŵr croyw. Mae newid yn yr hinsawdd yn debygol o effeithio'n sylweddol ar gymeriad tirwedd hefyd, ac ar adeiladau hanesyddol, ansawdd a natur unigryw ardaloedd lleol, yn uniongyrchol wrth i orchudd tir newid, gwasgariad cynefinoedd a rhywogaethau symud ac yn anuniongyrchol drwy ddylanwadu ar benderfyniadau defnydd tir.
- Cydnabod a mynd i'r afael â'r ffactorau sy'n dylanwadu ar newid tirwedd: mae newid tirwedd cenedlaethol hyd at 2015 wedi bod yn fychan yn gyffredinol, ond cafwyd rhai newidiadau sylweddol yn lleol. Y prif gyfraniadau i newid tirwedd y gall y system gynllunio ddylanwadu arnynt yw ehangu aneddiadau, datblygiadau masnachol, diwydiannol, ynni a chwarela, gwelliannau i ffyrdd a datblygiadau hamdden mawr, yn cynnwys unrhyw fesurau

lliniaru cysylltiedig sy'n deillio o gynhyrchu ynni adnewyddadwy, rheoli adnoddau dŵr a thrwy waith arfaethedig i ehangu coetiroedd.

- Lefelau llygredd aer a dŵr yn codi: mae'r Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol yn adrodd am gynnydd mewn llygredd aer ~~mewn ar draws~~ amrywiaeth o lygyrddion sy'n deillio o drefoli, traffig ffyrdd a dwysáu amaethyddiaeth. O fewn yr amgylcheddau dŵr cryw a'r môr, mae'r Adroddiad yn nodi y ceir lefelau uwch o faethynnau a llygryddion cemegol sy'n niweidiol i gydnerthedd ecosystemau a'u gallu i weithio.
- Colli canolfannau ar gyfer cynnal gweithgareddau diwylliannol neu asedau hanesyddol: deall heriau colli nodweddion diwylliannol sy'n rhoi i le ei ymdeimlad unigryw, gan gynnwys y rheini sydd o dan bwysau arbennig oherwydd y cynnydd yn y galw am gael byw mewn trefi a mynd i'r afael â'r heriau hynny.

Cysylltiadau Unigryw a Naturiol Wedi'u sbarduno gan Ganlyniadau Cenedlaethol Creu Lleoedd Cynaliadwy, mae'n rhaid ystyried pynciau polisi'r thema Lleoedd Unigryw a Naturiol gyda'i gilydd â themâu Cynhyrchiol a Mentrus ac Actif a Chymdeithasol wrth ffurfio strategaethau, polisiâu a chynigion cynlluniau datblygu ac wrth gynllunio a datblygu cynigion unigol a gwneud penderfyniadau ar geisiadau cynllunio.

Bydd nodweddion a phriodoleddau amgylcheddol lleoedd yn amrywio ledled Cymru, gan greu nodweddion gwahanol neu unigryw sy'n gysylltiedig â'u treftadaeth naturiol neu ddiwylliannol arbennig nhw, a dylai'r rhain gael eu cydnabod a'u gwerthfawrogi, ynddynt eu hunain a'u gwarchod a'u gwella. Bydd blaenoriaethau ar gyfer ardaloedd gwledig a threfol yn adlewyrchu sut mae'r nodweddion a'r priodoleddau hyn yn cyfrannu at natur ddeniadol, pa mor addas yw rhywle i fyw ynddo, cydnerthedd, gweithrediad, ffyniant economaidd ac, yn y pen draw, iechyd, amwynder a llesiant pobl a lleoedd.

Bydd canlyniadau Unigryw a Naturiol dymunol yn seiliedig ar gynnal a chreu lleoedd lle:

- mae rôl tirweddau, yr amgylchedd hanesyddol, cynefinoedd a bioamrywiaeth, nodweddion amgylcheddau arfordirol, gwledig neu drefol mewn cyfrannu at leoedd Unigryw a Naturiol yn cael ei nodi, ei du-deall, ei eu-gwerthfawrogi, ei geu-ynnal gwarchod-a'i u-gwella;
- nad yw cynefinoedd a rhywogaethau'n yn-cael eu darnio a'u hynysu ymhellach mwyach lle medrir a bod rhwydweithiau a choridrau a cherrig sarn i fywyd gwyllt gwyrdd a chysylltiadau rhwng cynefinoedd o fewn ardaloedd datblygedig yn cael eu diogelu a'u gwella gan ffurfio rhwydweithiau ecolegol ehangach;
- mae safleoedd a ddynodwyd am eu pwysigrwydd o ran tirwedd, bioamrywiaeth neu geoamrywiaeth neu gadwraeth natur yn cael eu hystyried yn llawn a'u nodweddion arbennig yn cael eu gwarchod a'u gwella, tra dylid cydnabod bod y gyfres rhwydwaith o safleoedd yn ganolog i wella cydnerthedd ecosystemau;
- wrth ystyried cynigion datblygu, ystyrir y ffaith mae'r opsiwn mwyaf cost effeithiol a chadarn er lles bioamrywiaeth yw cadw a gwella cynefinoedd a rhywogaethau sy'n bod eisoes, gan ystyried manteision agwedd ataliol;
- mae cyfleoedd ym mhob ardal i wella cydnerthedd ecosystemau'n cael eu cymryd drwy fynd i'r afael â phroblemau fel ag-adeiladu ar orlifdiroedd, llygredd gwasgaredig, cywasgu a selio pridd, diogelu mawn a gwella dulliau o amddiffyn rhag llifogydd arfordirol mewn ardaloedd trefol a glandiroedd arfordirol;
- mae manteisio ar gyfleoedd i wella iechyd a llesiant, yn arbennig i leihau lefelau llygredd aer cyfartalog, diogelu seinweddau priodol, creu mannau tawel, sicrhau systemau draenio cynaliadwy, sicrhau cynlluniau dŵr sensitif, mynd i'r afael â rheoli carbon mewn pridd a sicrhau mynediad i leoedd anffurfiol ar gyfer hamdden drwy ddarpariaeth seilwaith gwyrdd er mwyn gwella capasiti i addasu i heriau newid yn yr hinsawdd, fel perygl o lifogydd a thymheredd uwch;
- manteisir ar gyfleoedd i ddatblygu seilwaith gwyrdd, lle medrir lle byddai hynny'n gwneud ecosystemau'n fwy cydnerth; a lle;

- mae cefnogi datblygiadau sy'n cyfrannu'n gadarnhaol at ardal ac yn mynd i'r afael â risgiau amgylcheddol sy'n cyfyngu ar botensial ac yn effeithio'n andwyol ar gymunedau a'r amgylchedd naturiol ac adeiledig drwy ddefnyddio tir a ddatblygwyd o'r blaen neu adeiladau presennol a manteisio ar gyfleoedd i 'lanhau' tir a mynd i'r afael â thir diffaith lle mae hyn yn cael ei seilo ar yr amgylchedd hanesyddol a naturiol.

Cyflwyniad

- 6.0.1 Mae thema Lleodedd Naturiol ac Unigryw'r pynciau polisi cynllunio'n cwmpasu'r amgylchedd hanesyddol, tirweddau, bioamrywiaeth a ~~geoamrywiaeth chynefinodedd~~, nodweddion arfordirol, ansawdd aer, seinwedd⁹⁸, gwasaethau dŵr, llifogydd a risgiau amgylcheddol eraill (ar yr wyneb ac o dan yr wyneb).
- 6.0.2 Mae'n rhaid diogelu nodweddion arbennig ac unigryw a phriodoleddau cynhenid yr amgylchedd naturiol ac adeiledig am yr hyn ydynt, am resymau hanesyddol, golygfaol, esthetig a chadwraeth natur. ~~Maent yn y nodweddion hyn sy'n~~ rhoi hunaniaeth a chymeriad unigryw i leodedd ac yn darparu profiadau diwylliannol a ffyrdd iach o fyw.
- 6.0.3 Yn ogystal â'r nodweddion hynny a ystyrir yn arbennig neu'n unigryw, ceir rhinweddau amgylcheddol eraill i le sy'n bresennol ymhob man. Mae elfennau amgylcheddol lleodedd, fel aer glân, mynediad at fannau agored ac ansawdd dŵr, yn gysylltiedig ag ansawdd yr amgylchedd adeiledig a naturiol. Mae elfennau amgylcheddol lleodedd yn llywio ac yn dylanwadu ar iechyd a llesiant yn ogystal â chyfrannu at gynnal a chreu lleodedd sy'n gallu gwrthsefyll newid ac addasu iddo. Mae'n rhaid i leodedd naturiol ac unigryw gynnal neu gynnwys seilwaith gwyrdd, gan gynnwys y rhan eang y gall ei chwarae fel elfennau allweddol eu ffabrig naturiol neu adeiledig. Bydd gwneud hynny'n gwella iechyd a llesiant cymunedau a'r amgylchedd.

6.2 Seilwaith Gwyrdd

- 6.2.1 Seilwaith gwyrdd yw'r rhwydwaith o nodweddion naturiol a lled-naturiol, mannau gwyrdd, afonydd a llynnoedd sy'n britho ac yn cysylltu lleodedd. Gall elfennau cydrannol seilwaith gwyrdd weithredu ar wahanol raddfeydd. Ar lefel y dirwedd gall seilwaith gwyrdd gynnwys ecosystemau cyfan fel gwlyptiroedd, dyfrffyrdd, ~~mawnogydd~~ a chadwyni mynyddoedd. Ar raddfa leol, gallai gynnwys parciau, caeau, ~~pyllau dŵr, mannau gwyrdd naturiol~~, hawliau tramwy cyhoeddus, rhandiroedd, mynwentydd a gerddi. Ar raddfeydd llai, gall ymyriadau trefol unigol fel coed stryd, perthi, ochr ffyrdd a thoeon/waliau gwyrdd i gyd gyfrannu at rwydweithiau seilwaith gwyrdd.
- 6.2.2 Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn rhoi cyd-destun ar gyfer cyflwyno seilwaith gwyrdd amlbwrpas. Mae darparu seilwaith gwyrdd yn gallu gwneud cyfraniad sylweddol at reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, ac yn arbennig at gynnal a gwella bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau o ran ~~yr amrywiaeth yr ecosystemau, y cysylltiadau o fewn a rhwng~~ ecosystemau ~~a maint a chyflwr yr ecosystemau hyn, fel eu bod yn gallu dygymod â gwasgfeydd ac ymadfer ac addasu iddynt~~ ~~a fewn ecosystemau a hyd a lled, cyflwr a chysylltedd ecosystemau a'u gallu i addasu~~. Mae hyn yn golygu bod datblygu seilwaith gwyrdd yn ffordd bwysig i awdurdodau lleol gyflawni eu dyletswydd adran 6¹¹³.
- 6.2.3 Gall seilwaith gwyrdd ddarparu sawl swyddogaeth ar yr un pryd ac felly o ganlyniad mae'n cynnig manteision lluosog, ar gyfer cydnerthedd cymdeithasol, economaidd yn ogystal ag amgylcheddol. Gall elfennau seilwaith gwyrdd, drwy wella cydnerthedd ecosystemau, arwain at fanteision cadarnhaol i lesiant yn cynnwys rheoli llifogydd, puro dŵr, ansawdd aer gwell, llai o lygredd sŵn a chymedrolï'r hinsawdd leol, lliniaru newid hinsawdd a chynhyrchu bwyd. Mae'r manteision hyn yn bwysig mewn amgylcheddau trefol, lle gallant hwyluso'r manteision iechyd a llesiant sy'n gysylltiedig â mannau agored, aer glân a mwy o lonydd, er enghraifft, yn ogystal â chreu

ymdeimlad o le a gwell cydlyniant cymdeithasol. Yn o gystal, mae gan seilwaith gwyrdd rôl mewn gwarchod natur unigryw ardal, darparu manteision economaidd a chyfleoedd cymdeithasol a chymunedol.

Mynd ati'n rhagweithiol i ddarparu Integreiddio Seilwaith Gwyrdd a Datblygu

- 6.2.4 Mae seilwaith gwyrdd yn chwarae rôl hollbwysig o ran llywio ein lleoedd a'n hymdeimlad o lesiant, ac maent yn hanfodol i ansawdd y lleoedd rydym yn byw, gweithio a chwarae ynddynt. Dylai'r system gynllunio warchod a gwella asedau a rhwydweithiau seilwaith gwyrdd oherwydd eu y rôlau amlswyddogaethol. Dylai -ddatblygu fframwaith sy'n hwyluso rhoi strategaethau seilwaith gwyrdd ar waith ac sy'n ategu trefniadau cynnal a rheoli o fewn ardaloedd trefol a gweithgareddau rheoli tir ehangach mewn ardaloedd gwledig hyn. Bydd hyn yn gofyn am gydweithio effeithiol ar draws sectorau a gweithgareddau. Wrth ddarparu seilwaith gwyrdd, dylid ystyried amddiffyn a gwella bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau ond rhaid i hyn ddigwydd ochr yn ochr â'r angen i gyflawni amcanion economaidd a chymdeithasol ehangach cymdeithas a diwallu anghenion cymunedau lleol. Mae'n rhaid rhoi ystyriaeth ofalus i warchod a gwella bioamrywiaeth fel rhan o ddarpariaeth seilwaith gwyrdd law yn llaw â'r angen i gyflawni amcanion cymdeithasol ac economaidd ehangach cymdeithas ac anghenion cymunedau lleol. Dylid ystyried y manteision lluosog mae ecosystemau cydnerth a seilwaith gwyrdd yn eu cynnig i gymdeithas, yn cynnwys y cyfraniad economaidd a chymdeithasol maent yn eu gwneud i ardaloedd, wrth gydbwyso a gwella'r anghenion hyn.

Integreiddio Seilwaith Gwyrdd a Datblygu

- 6.2.5 Dylid gwella ansawdd yr amgylchedd adeiledig drwy gynnwys seilwaith gwyrdd mewn gwaith datblygu drwy ddewis lleoliadau priodol a defnyddio dylunio creadigol. Trwy gynllunio a dylunio gofalus, gall seilwaith gwyrdd sicrhau bod manteision gwasanaethau bioamrywiaeth ac ecosystem yn cael eu rhoi ar waith mewn datblygiadau a lleoedd newydd, gan helpu i oresgyn y posibilrwydd o wrthdaro rhwng amcanion, a chyfrannu at amrywiaeth o ganlyniadau iechyd a llesiant.

Bydd cyflwyno datganiad seilwaith gwyrdd (wedi'i lunio gan yr ymgeisydd), a'i ymgorffori fel rhan o Ddatganiad Dylunio a Mynediad, yn ffordd effeithiol o ddangos bod canlyniadau amlswyddogaethol positif wedi'u sicrhau. Bydd sawl ffordd wahanol o ymgorffori seilwaith gwyrdd, yn dibynnu ar yr anghenion a'r cyfleoedd sy'n gysylltiedig â safle, ond ym mhob achos, dylai cynigion datblygu ystyried blaenoriaethau llesiant a'r argyfyngau natur a hinsawdd a dangos sut y maent yn gwneud hynny (dylid cyfeirio at Asesiadau Seilwaith Gwyrdd os medrir). Mae tirlunio, toeon gwyrdd, ymylon gwyrdd, systemau draenio trefol cynaliadwy a gerddi yn enghreifftiau o fesurau dylunio unigol sy'n gallu esgor ar fanteision cynyddol ehangach, yn enwedig mewn perthynas â bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau yn ogystal â sicrhau rhinweddau amgylcheddol eraill a ddymunir mewn lleoedd.

Mae'r safonau Adeiladu â Natur yn llinyn mesur o arfer dda a dylid eu defnyddio i sicrhau ansawdd pob datblygiad mewn ffordd fydd yn gymesur â natur a maint y datblygiad sy'n cael ei gynnig. Mae'r safonau hyn yn feincnod diodyn ar gyfer sicrhau bod ystyriaeth briodol yn cael ei rhoi pan nad oes asesiad o'r seilwaith gwyrdd, Canllaw Cynllunio Ategol perthnasol na chynllun. Lle medrir, dylid ceisio am achrediad o dan y safonau hyn.

- 6.2.6 Dylai awdurdodau cynllunio, wrth f-fabwysiadu dull strategol a rhagweithiol o ymdrin mewn perthynas â seilwaith gwyrdd, a-bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau, drwy gynhyrchu rhestrau a mapiau cyfredol o seilwaith gwyrdd ac asedau a rhwydweithiau ecolegol sy'n bodoli'n barod. Byddai'r rheini'n ddarnau bwysig o wybodaeth o safbwynt paratoi cynlluniau datblygu. Dylai Asesiadau o Seilwaith Gwyrdd o'r fath wneud defnydd amserol, pragmataidd a chynhwysol o setiau data sy'n bodoli eisoes, a'r wybodaeth orau sydd ar gael, i ddatblygu adnodd tystiolaeth integredig ar ffurf map. Bydd gwneud hynny'n hwyluso dull rhagweithiol ac yn galluogi mwy o gyfraniadau at sicrhau nodau llesiant.
- 6.2.7 Dylid defnyddio'r Asesiad o Seilwaith Gwyrdd i ddatblygu dull cadarn o gynnal a gwella bioamrywiaeth, cynyddu cydnerthedd ecolegol a gwella canlyniadau llesiant, a dylai nodi cyfleoedd strategol allweddol lle byddai cadw, cynnal, clustogi, adfer ~~cynnal~~, creu neu gysylltu nodweddion a swyddogaethau gwyrdd yn sicrhau'r manteision mwyaf sylweddol.
- 6.2.8 Dylai canlyniadau'r Asesiad o Seilwaith Gwyrdd dynnu ar y sail dystiolaeth a ddarperir gan Ddatganiadau Ardal ac asesiadau llesiant a chael eu hintegreiddio mewn cynlluniau datblygu i sicrhau ystyriaeth gynnar a chydlynol o gyfleoedd i lywio strategaethau datblygu, dylunio a thir eraill y cynllun. Dylai'r Asesiad o Seilwaith Gwyrdd a'i ganlyniadau gael gael eu ei-hystyried hefyd yn gynnar mewn cynigion datblygu ~~hefyd~~, a llywio'r gwaith o weithredu cynigion prosiect.
- 6.2.9 Un o brif amcanion yr asesiad yw ystyried sut y gall seilwaith gwyrdd esgor ar fanteision arwyddocaol. Dylai awdurdodau lleol ddatblygu fframwaith amlswyddogaethol, cydlynol a gofodol o seilwaith gwyrdd i wella iechyd a lles cymunedau a'r amgylchedd. Dylai canlyniadau'r asesiad o seilwaith gwyrdd esgor o leiaf ar y canlynol:
- Dylai glustnodi nodweddion y tirlun, bioamrywiaeth, a geoamrywiaeth a nodweddion hanesyddol a diwylliannol y mae angen eu gwarchod fel rhan o dirwedd drefol neu wledig;
 - Nodi sut y sicrhau manteision net i fioamrywiaeth a sut y caiff nodweddion cydnerthedd ecosystem eu gwella, gan ddangos eu cysylltiad â gweithgarwch rheoli a chynnal tir;
 - Helpu i leihau llygredd trwy nodi atebion sy'n seiliedig ar natur sy'n rhan o neu sy'n ategu gweithgarwch arall ar lefel y dalgylch, hynny i leihau llygredd ac adfer cynefinoedd glan afon ac eraill yn well;
 - Mynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd trwy gynyddu'r canopi coed mewn trefi, gan ddefnyddio mesurau i gynnal ansawdd aer da a seinweddau priodol a thrwy fynnu cynlluniau effeithiol ar gyfer rheoli llifogydd yn naturiol a chynlluniau draenio trefol cynaliadwy;
 - Gwneud yn siŵr bod mannau gwyrdd naturiol amrywiol eu maint o fewn pellter cerdded a beicio rhesymol; a
 - Dangos sut y gallai darparu seilwaith gwyrdd fod yn rhan annatod o strategaethau twf a chynnig ffiniau bras ar gyfer ei ddarparu sy'n cydnabod ei natur ddeinamig a nodi'r mesurau y byddai'n rhaid wrthynt i'w ddiogelu at y dyfodol tymor hir.
- Gallai hynny olygu nodi cyfleoedd i reoli dŵr a lleihau llifogydd yn well trwy ddarparu Systemau Draenio Cynaliadwy, gan gynnwys mesurau dylunio fel toeon gwyrdd. Mewn ffordd debyg, mae dangos sut y gall seilwaith gwyrdd fod yn rhan annatod o strategaethau twf fod yn ffactor bwysig wrth gynnal ansawdd aer da a seinweddau priodol.
- 6.2.10 Dylai'r angen i ecosystemau, cynefinoedd a rhywogaethau ymaddasu i newid yn yr hinsawdd a gwasgfydd eraill gael ei ystyried fel rhan o'r Asesiad Seilwaith Gwyrdd. Dylai gynnwys nodi ffyrdd o osgoi leihau neu wyrddio darnio chwâl cynefinoedd, a gwella cysylltedd cynefinoedd drwy hyrwyddo coridorau bywyd gwyllt a nodi cyfleoedd i adfer tir, lleihau llygredd, rheoli'r dirwedd ac adfer a -chreu cynefinoedd newydd neu well.

Dylai awdurdodau cynllunio gadw mor fach â phosib neu osgoi effeithiau datblygiad mewn ardal a nodwyd fel un bwysig i allu rhywogaethau i ymaddasu/a neu symud i gynefinoedd mwy addas

a chynnig cyfleoedd i'w gwella.

- 6.2.11 Rhaid i awdurdodau cynllunio annog rheolaeth briodol o nodweddion y dirwedd sy'n bwysig i fflora a ffawna gwyllt er mwyn ategu a gwella cydlyniant ecolegol y Rhwydwaith Safleoedd Cenedlaethol, neu Natura 2000¹¹⁴ fel y cyfeiriwyd ato, yn ogystal â safleoedd gwarchodedig o statws is fel SoDdGA'au.

Y nodweddion dan sylw yw'r rheini sydd, diolch i'w strwythur llinellol a pharhaus neu swyddogaeth fel 'cerrig sarn' neu 'goridorau bywyd gwyllt', yn hanfodol ar gyfer mudo, gwasgaru neu gyfnwied genetig. Mae datblygu rhwydweithiau o safleoedd statudol ac anstatudol a nodweddion tirwedd sy'n cysylltu un cynefin â'r llall yn gallu gwneud cyfraniad pwysig at ddatblygu rhwydweithiau ecolegol cydnerth, sicrhau manteision net i fioarywiaeth a thrwy wneud, gwella gydnerthedd ecosystemau a chynnal a gwella bioamrywiaeth ac ansawdd y lle yr amgylchedd lleol a'i allu i, yn cynnwys galluogi ymaddasu i newid yn yr hinsawdd.

- 6.2.12 Dylid adolygu'r Asesiadau o Seilwaith Gwyrdd yn rheolaidd i sicrhau bod yr wybodaeth am gynefinoedd, rhywogaethau a nodweddion gwyrdd eraill yn gyfoes fel bod penderfyniadau ar reoli datblygiad yn seiliedig ar wybodaeth briodol am effeithiau posibl y datblygiad ar fioamrywiaeth a swyddogaethau'r seilwaith gwyrdd. Os caiff gwybodaeth ei chyflwyno fel rhan o gynnis datblygu (er enghraifft, datganiad ar y seilwaith gwyrdd), dylid cynnwys yr Asesiad o'r Seilwaith Gwyrdd. Dylai awdurdodau cynllunio ddefnyddio'r data gorau sydd ar gael i fonitro set o gynefinoedd a rhywogaethau allweddol, ac ymgorffori'r dangosyddion yn yr Adroddiadau Monitro Blyneddol (AMRs) a lle bo gofyn, yng Nghynllun ac Adroddiad priodol Adran 6. Gellid monitro hefyd lwyddiant a gweithrediad y gofynion lliniaru cynefinoedd a rhywogaethau a gafwyd trwy amodau a rhwymedigaethau a defnyddio'r canlyniadau i fwydo'r broses. Ar ddiwedd pob cyfnod adrodd, dylent ddefnyddio'r data hyn i ddangos a fu mantais gynnydd neu golled net o fioamrywiaeth, a defnyddio'r tueddiadau a welwyd i benderfynu ar flaenoriaethau cynllunio a phenderfynu yn y dyfodol, hynny er lles nodau Dyletswydd Adran 6.

6.4 Bioamrywiaeth a Rhwydweithiau Ecolegol

- 6.4.1 Mae bioamrywiaeth yn sail i strwythur a gweithrediad ecosystemau. Mae'n golygu amrywiaeth organebau byw boed hynny ar lefel genetig, rhywogaeth, cynefin neu ecosystem. Mae ecosystem yn cynnwys organebau byw, planhigion, anifeiliaid a micro-organebau, ar y cyd â'u hamgylchedd anfyw (aer, dŵr, mwynau a phridd) a'r holl ryngweithio amrywiol a chymhleth sy'n digwydd rhyngddynt.
- 6.4.2 Cyflwynodd Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 ddyletswydd uwch yn ymwneud â bioamrywiaeth¹¹⁹ a chydnerthedd ecosystemau¹²⁰ (dyletswydd adran 6). Mae'r ddyletswydd hon yn berthnasol i awdurdodau cyhoeddus wrth arfer eu swyddogaethau mewn perthynas â Chymru a bydd yn helpu i sicrhau'r cyfraniadau mwyaf posibl at gyflawni nodau llesiant. Mae Adran 7 y Ddeddf yn gofyn i Weinidogion Cymru gyhoeddi a chadw rhestrau o rywogaethau a mathau o gynefinoedd yr ystyrir eu bod o'r "pwysigrwydd penna" at ddiben cynnal a gwella'r fioamrywiaeth honno. Mae'r Cynllun Adfer Natur yn cefnogi'r gofyniad deddfwriaethol hwn i wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth, mynd i'r afael â'r achosion sydd wrth wraidd colli bioamrywiaeth drwy ganolbwyntio ar natur wrth wneud penderfyniadau a chynyddu cydnerthedd ecosystemau drwy gymryd camau penodol sy'n canolbwyntio ar y 6 amcan ar gyfer cynefinoedd a rhywogaethau.
- 6.4.3 Mae gan y system gynllunio rôl allweddol o ran helpu i wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth a chynyddu cydnerthedd ecosystemau, ar wahanol raddfeydd, drwy sicrhau bod mecanweithiau priodol ar waith i ddiogelu rhag colled a sicrhau gwelliant. (ADD FOOT NOTE Future Wales contains a definition of resilient ecological networks) O gydnabod bod datblygiad yn anorod ac yr effeithir ar beth bioamrywiaeth, gall y system gynllunio wedi ystyried popeth sicrhau bod mantais net gyffredinol i fioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau gan drwy hynny wella llesiant. Dylai mynd

i'r afael â chanlyniadau newid yn yr hinsawdd fod yn rhan ganolog o unrhyw fesurau i warchod cynnal a gwella bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau. Dylid ystyried gwybodaeth yn yr Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol a'r, Datganiadau Ardal a'r wybodaeth ~~ac a gedwir gan adroddiadau ar rywogaethau gan~~ Ganolfannau Cofnodion Amgylcheddol. Mae angen i strategaethau, polisïau a chynigion datblygu cynlluniau datblygu ystyried yr angen i:

- helpu i gynnal a gwella gefnogi cadwraeth ~~bioamrywiaeth~~ a chydnerthedd ecosystemau, yn enwedig cadwraeth bywyd gwyllt a chynefinoedd;
- sicrhau bod gweithredu yng Nghymru'n cyfrannu at gyflawni cyfrifoldebau a rhwymedigaethau rhyngwladol ar gyfer bioamrywiaeth a chynefinoedd, gan gynnwys y targedau diweddaraf;
- sicrhau bod safleoedd dynodedig statudol ac anstatudol yn cael eu gwarchod a'u rheoli'n briodol a bod eu rôl yn ganolog i'r rhwydweithiau ecolegol cydnerth a ddiogelir;
- diogelu rhywogaethau gwarchodedig ~~â~~ blaenoriaeth ac asedau bioamrywiaeth sy'n bodoli'n barod rhag effeithiau ~~sy'n effeithio'n~~ uniongyrchol, anuniongyrchol neu gronnu ar eu buddiannau cadwraeth natur na niwed i ac yn cyfaddawdu ~~gydnerthedd~~ rhwydweithiau ecolegol a'r cydrannau sy'n sail iddynt, fel dŵr a phridd, gan gynnwys mawn; a
- datblygu a gwella cydnerthedd ecosystemau a diogelu rhwydweithiau ecolegol cydnerth ~~trwy wella'u~~ h-amrywiaeth, eu cyflwr, eu maint a'u a-chysylltedd, rhwydweithiau ecolegol.

6.4.4 Mae'n bwysig bod ~~ystyriaethau~~ bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau'n ~~yn~~ cael eu hystyried yn gynnar wrth baratoi cynlluniau datblygu ac wrth gynnig neu ystyried cynigion datblygu. Gan nad yw'r ystyriaethau hyn yn cael eu cyfyngu gan ffiniau gweinyddol na chan weithgarwch sectorau na threfniadau rheoleiddio, mae'n rhaid mynd i'r afael â nhw'n strategol drwy ymgynghori a chydweithio gydag awdurdodau cynllunio cyfagos a chyrrff eraill fel CNC a'r trydydd sector. Mae'n rhaid cymryd pob cam rhesymol i gynnal neu wella bioamrywiaeth a chryfhau cydnerthedd ecosystemau. Dylid cydbwysu'r rhain gydag anghenion economaidd a chymdeithasol ehangach busnesau a chymunedau lleol. Pan na ellir osgoi, ~~i neu~~ leihau na lliniaru neu fel dewis olaf, digolledu effeithiau andwyol ar fioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau'r amgylchedd, bydd angen gwrthod caniatâd cynllunio.

Dyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau (Dyletswydd Adran 6)

6.4.5 Rhaid i awdurdodau cynllunio geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer eu swyddogaethau. Mae hynny'n golygu bod yn rhaid i ddatblygiad weithio ochr yn ochr â natur a ~~na ddylai datblygu arwain at gollediad mawr i gynefinoedd na phoblogaethau o rywogaeth, yn lleol nac yn genedlaethol, a~~ rhaid iddo esgor ar fanteision net i fioamrywiaeth a gwella neu hwyluso gwella cydnerthedd ecosystemau. ("Mantais net i fioamrywiaeth" yw'r cysyniad y dylai datblygiad adael bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystem mewn cyflwr gwell nag yr oedd cynt, trwy sicrhau manteision tymor hir, mesuradwy a dangosadwy, yn bennaf ar y safle neu wrth ei ymyl. Wrth wneud, rhaid i awdurdodau cynllunio ystyried a hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau hefyd, a'r priodweddau agweddau ~~canlynol~~ yn arbennig (Fframwaith DECCA fel y'i gelwir) (<https://cdn.cyfoethnaturiol.cymru/media/693247/ecosystem-resilience-in-a-nutshell-1-what-is-ecosystem-resilience.pdf>):

- amrywiaeth rhwng ac o fewn ecosystemau;
- ~~y cysylltiadau rhwng ac o fewn ecosystemau;~~
- hyd a lled a maint graddfa ecosystemau;
- cyflwr ecosystemau (yn cynnwys eu strwythur a'u gweithrediad); a
- y cysylltiadau rhwng ac o fewn ecosystemau;
- mae agweddau eraill ar gydnerthedd ecosystemau'n cynnwys gallu ecosystemau i ymaddasu i wasgfeydd, i'w gwrthsefyll ac i ymadfer ar eu hôl gallu ecosystemau i ymaddasu.

6.4.6 Wrth gyflawni'r ddyletswydd hon, rhaid i awdurdodau cynllunio roi sylw i:

- y rhestr o gynefinoedd sydd o'r pwys mwyaf i Gymru, a gyhoeddwyd o dan adran 7 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016;
- yr Adroddiad o Gyflwr Adnoddau Naturiol, a gyhoeddir gan CNC;
- unrhyw Ddatganiad Ardal [a gyhoeddir gan CNC ac](#) sy'n cwmpasu'r cyfan neu ran o'r ardal lle mae'r awdurdod yn arfer ei swyddogaethau,
- [unrhyw arweiniad a roddir i awdurdodau cyhoeddus gan Weinidogion Cymru o dan Adran 6 Ddeddf yr Amgylchedd \(Cymru\).](#)

6.4.7 Dylai awdurdodau cynllunio gyfeirio hefyd at wybodaeth arolygon ecolegol diweddar (lle bo gofyn).

6.4.8 Dylai pawb sy'n rhan o'r broses gynllunio fynd ati'n rhagweithiol i hwyluso'r gwaith o gyflawni canlyniadau bioamrywiaeth a chydnerthedd. Yn arbennig, rhaid i awdurdodau cynllunio ddangos eu bod wedi ceisio cyflawni dyletswyddau a gofynion Adran 6 o Ddeddf yr Amgylchedd [\(Cymru\)](#) drwy gymryd pob cam rhesymol i gynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer eu swyddogaethau¹²¹. [Bydd hynny'n gofyn am weithredu ar lefel cynllun. Dylai gweithredu o'r fath hwyluso dyletswydd Adran 6 ar lefel y cynigion datblygu unigol trwy osod fframwaith bras. Yn niffyg y cyfryw fframwaith, mae'r pwyslais ar i'r datblygwr gyflwyno ei gynigion mewn ffordd sy'n caniatáu i'r awdurdod cynllunio wneud ei ddyletswyddau o dan adran 6.](#)

6.4.9 Mae'r fframwaith eang ar gyfer gweithredu dyletswydd Adran 6 [sicrhau manteision net i fioamrywiaeth](#) a meithrin cydnerthedd drwy'r system gynllunio yn cynnwys mynd i'r afael â'r canlynol:

Gweithredu Dyletswydd Adran 6 – [Fframwaith DECCA](#)

[Amrywiaeth: ar lefel fiolegol, gan gynnwys ar lefel genynnau, rhywogaeth, cynefin, ecosystem neu forlun/tirlun, yn ogystal â'r lefel ddaearegol a ffisegol, yw sail bioamrywiaeth, ecosystemau cydnerth, eu gweithrediad a'r gwasanaethau ecosystem pwysig y maent yn eu darparu. Sicrhau bod mecanweithiau ar waith i leihau rhagor o golledion a lle bo amgylchiadau'n caniatáu, galluogi poblogaethau rhywogaethau i ehangu ac ail-gytrefu eu cynefin naturiol \(cyn-gynefin\) neu ymaddasu i newidiadau'r dyfodol.](#) Mae ecosystemau mwy amrywiol yn gallu gwrthsefyll dylanwadau allanol yn well (mae hyn yn cynnwys amrywiaeth fiolegol, daearegol a ffisegol y safle). Mae hyn yn golygu [y dylai cynigion cynllunio strategol a datblygu unigol osgoi effeithiau negyddol arwyddocaol ar fioamrywiaeth trwy ystyried sut y gellir cynnal a gwella asedau bioamrywiaeth fel safleoedd dynodedig, cynefinoedd sydd o'r Pwysigrwydd Pennaf a rhywogaethau gwarchodedig a rhywogaethau o'r Pwysigrwydd Pennaf, na ddylai datblygu arwain at golledion mawr i gynefinoedd na phoblogaethau rhywogaethau, yn lleol nac yn genedlaethol a rhaid iddo esgor ar fanteision net i fioamrywiaeth;](#)

Hyd a lled: sicrhau bod mecanweithiau'n caniatáu ar gyfer clustnodi cynefin posib. cynnal asedau a rhwydweithiau sy'n bodoli eisoes a hyrwyddo'r gwaith o adfer cynefinoedd sydd wedi'u difrodi neu eu haddasu neu ddarparu gynefinoedd a chreu cynefinoedd newydd. Mae hyn yn golygu y dylai penderfyniadau [cynigion cynllunio strategol a datblygu unigol](#) gynnwys mesurau sy'n ceisio creu, adfer a rheoli'n briodol rwydweithiau gwyrdd a chysylltiadau rhwng cynefinoedd a chynnal a gwella nodweddion a rhwydweithiau seilwaith gwyrdd eraill;

Cyflwr: mae angen i ecosystemau fod mewn cyflwr iach i weithio'n effeithiol ac i ddarparu'r ystod o wasanaethau pwysig ecosystemau. [Gall amrywiaeth o wasgfeydd gan gynnwys defnydd tir a newid hinsawdd, llygredd, rhywogaethau estron goresgynnol a gorddefnydd fel a ddisgrifir yn SoNaRR, gael effaith andwyol ar iechyd ecosystemau.](#) Ni ddylai [cynigion penderfyniadau](#) cynllunio [strategol a datblygu unigol](#) beryglu cyflwr ecosystemau. Trwy ddatblygu mewn dull integredig, er enghraifft, sy'n ystyried effeithiau a manteision uniongyrchol a rhai ehangach, dylai fod modd gwneud cyfraniad cadarnhaol. Mae cynllunio yn y tymor hir ar gyfer rheoli cynefinoedd a gedwir yn allweddol i ddiogelu'u cyflwr trwy er enghraifft, defnyddio rhwymedigaethau cynllunio;

Cysylltedd: manteisio ar gyfleoedd i ddatblygu cynefin a rhwydweithiau ecolegol gweithredol o fewn a rhwng ecosystemau ac ar draws tirweddau, gan adeiladu ar gysylltedd ac ansawdd sy'n bodoli eisoes ac annog creu, adfer a rheoli cynefinoedd yn briodol [gan](#)

gynnwys y cysylltiadau o fewn a rhwng cynefinoedd i ganiatáu i rywogaethau loffa am fwyd, bridio a mudo ac ymateb i'r newid yn yr hinsawdd a gwasgfeydd eraill, yn ogystal â chaniatáu llif prosesau naturiol. Gallai'r cyfleoedd i'w cymryd ar lefel strategol gynnwys ehangu arwynebedd safleoedd cynefinoedd, datblygu clustogfeydd o amgylch safleoedd dynodedig neu asedau neu goridorau bioamrywiaeth eraill, gan gynnwys coridorau afonydd a thrafnidiaeth, a chreu 'cerrig sarn' a fydd yn cryfhau gallu cynefinoedd a rhwydweithiau ecolegol i addasu i newid, yn cynnwys newid yn yr hinsawdd. Dylai cynigion datblygu unigol nodi ac ymgorffori mesurau fydd yn caniatáu i gysylltiadau gael eu gwneud rhwng y safle a'i gyffiniau amgylch er mwyn gwella cysylltedd; a

Ymaddasu i wasgfeydd, eu gwrthsefyll ac ymadfer ar eu hôl: dyma ganlyniadau priodoleddau cydnerthedd ecosystemau – amrywiaeth, hyd a lled, cyflwr a chysylltedd - digonol. Mae hyn yn golygu y dylai cynigion cynllunio strategol a datblygu unigol nodi'r effeithiau ar fioamrywiaeth, un o briodoleddau ecosystem gydnerth, gan ddefnyddio'r gwasgfeydd a nodir yn SoNaRR. Dylent ymgorffori mesurau i wella gallu bioamrywiaeth i ymaddasu i'r gwasgfeydd, i'w gwrthsefyll ac i ymadfer ar eu hôl. Bydd diogelu safleoedd wedi'u dynodi a darparu a gwella seilwaith gwyrdd yn ffyrdd allweddol o wneud hyn yn ogystal â gwireddu uchelgeisiau cydnerthedd cymdeithasol ac economaidd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

~~Mae'r gallu i addasu i newid, yn bennaf ar ffurf newid hinsawdd, ar gyfer rhywogaethau (amrywiaeth) ac ecosystemau yn gofyn am gamau i warchod hyd a lled, cyflwr a chysylltedd cynefinoedd, nodweddion a rhwydweithiau ecolegol. Bydd cynlluniau datblygu, cynigion cynllunio a cheisiadau sy'n adeiladu ar warchod safleoedd dynodedig a sierhau a gwella seilwaith gwyrdd yn ffyrdd allweddol o fynd i'r afael â nodweddion cydnerthedd ecosystemau a nodir yn Deddf yr Amgylchedd yn ogystal â hwyluso dyheadau cydnerthedd cymdeithasol ac economaidd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.~~

Cynnal a Gwella Bioamrywiaeth

6.4.21 Rhaid i awdurdodau cynllunio ddilyn dull fesul cam o gynnal a gwella bioamrywiaeth, ~~a~~ meithrin rhwydweithiau ecolegol cydnerth a darparu manteision net i fioamrywiaeth drwy sierhau bod unrhyw effeithiau andwyol ar yr amgylchedd yn cael eu hosgoi yn y lle cyntaf, yna eu lleihau a'u lliniaru, ac fel ateb olaf, eu digolledu; rhaid darparu gwelliannau gan sierhau manteision i fioamrywiaeth ar y safle sy'n ychwanegol i'r rheini sydd eu hangen i liniaru neu ddigolledu yn sgil effaith negyddol. Os nad oes cynnig i wella bioamrywiaeth fel rhan o'r cais, rhoddir pwysoliad arwyddocaol i hynny, ac oni cheir ystyriaethau perthnasol arwyddocaol eraill sy'n awgrymu fel arall, bydd angen gwrthod caniatâd. lle meddir.

1. ~~(a)~~ (a) Y flaenoriaeth gyntaf i awdurdodau cynllunio yw osgoi difrod i fioamrywiaeth yn ei hystyr ehangaf (h.y. yr amrywiaeth o rywogaethau a'u nifer) a gallu'r ecosystem i weithio. Os gallai fod yna effeithiau amgylcheddol andwyol, rhaid i awdurdodau cynllunio fod yn fodlon bod ystyriaeth lawn wedi'i rhoi i safleoedd amgen rhesymol (gan gynnwys opsiynau lleoli a dylunio amgen) a fyddai'n achosi llai o ddifrod neu'n esgor ar fanteision, dim difrod neu welliant.

b) Fel mater o egwyddor, ni ddylid ai-cynnwys cynigion sy'n cynnwys safleoedd dynodedig wrth chwilio am safleoedd. Dylai'r egwyddor gynnwys hefyd y safleoedd hynny y ceir rhywogaethau a chynefinoedd gwarchodedig ynddynt y byddai eu colli yn golygu eu colli am byth ac sy'n rhaid eu diogelu. Y safleoedd hyn yw calon y rhwydweithiau ecolegol cydnerth a rhaid diogelu, cynnal a gwella eu rôl a'r gwasanaethau ecosystem y maent yn eu darparu, a'u diogelu rhag datblygiad. Byddai'n ddigwyddiad eithriadol pe gellid cyfiawnhau datblygiad o dan yr amgylchiadau hyn.

2. ~~awdurdodau cynllunio sierhau bod nodweddion ac elfennau o werth i fioamrywiaeth neu'r seilwaith gwyrdd yn cael eu cadw ar y safle, a'u gwella neu eu creu lle bo'n bosibl, drwy fabwysiadu arferion gorau wrth ddylunio safleoedd ac egwyddorion seilwaith gwyrdd. Byddai darparu gwybodaeth gyfoes o arolygon ecolegol yn helpu'r broses. Os oes angen, dylai awdurdodau cynllunio geisio addasu'r cynnig datblygu drwy drafod â'r ymgeisydd mor gynnar â phosibl. Dylai addasiadau bioamrywiaeth a seilwaith gwyrdd roi sylw i'r materion a'r cyfleoedd a nodwyd drwy'r Asesiad.~~

3. O dan rai amgylchiadau, bydd hi'n briodol gosod amodau, rhwymedigaethau neu nodiadau cynghori cynllunio ar ganiatâd, er mwyn sicrhau canlyniadau i fioamrywiaeth. Dylai awdurdodau cynllunio gofio sicrhau bod unrhyw amodau sy'n angenrheidiol i roi'r polisi hwn ar waith, yn berthnasol i gynllunio, yn berthnasol i'r datblygiad sydd i'w ganiatáu, bod modd eu gorfodi, eu bod yn gywir, ac yn rhesymol ym mhob ffordd arall.
2. Pan fydd pob opsiwn o ran lleoliad i osgoi difrodi bioamrywiaeth wedi cael ei ystyried, dylai ymgeiswyr trwy drafod ag awdurdodau cynllunio geisio lleihau'r effaith gychwynnol ar fioamrywiaeth ac ecosystemau trwy
 - gynnal cymaint â phosibl o'r cynefin sy'n cynnal bioamrywiaeth ac ecosystemau sy'n gweithio, yn enwedig os oes cynefinoedd a rhywogaethau blaenoriaeth Adran 7, trwy leihau maint y datblygiad a'i gyfeiriad ar y safle, a rhoi sylw priodol i'r potensial i gynnal y darnau a gedwir,
 - cadw nodweddion sy'n bod (e.e. coed, perthi, pyllau dŵr), a
 - defnyddio atebion arloesol i leihau'r difrod i nodweddion bioamrywiaeth ac ecosystemau a'u cynnal.
- 3 a) Ar ôl dilyn y mesurau i leihau effeithiau, os gwelir y gallai bioamrywiaeth ac ecosystemau gael eu colli neu eu difrodi o hyd trwy sgil-ffeithiau, dylai'r datblygiad a gynigir liniaru'r difrod hwnnw. O dan yr amgylchiadau hynny, bydd angen atodi amodau cynllunio, rhwymedigaethau neu nodiadau cynghori wrth ganiatâd, i sicrhau canlyniadau er lles bioamrywiaeth. Dylai awdurdodau cynllunio ofalu bod unrhyw amodau sydd eu hangen i roi'r polisi hwn ar waith yn berthnasol i gynllunio, a bod y datblygiad yn un a ganiateir, yn orfodadwy, yn fanwl-gywir ac yn rhesymol ym mhob ffordd arall.
- 3 b) Dylai mesurau lliniaru ddarparu tebyg am ei debyg yn achos cynefinoedd a rhywogaethau â blaenoriaeth a dylent bob tro geisio gwneud yr ecosystemau ar y safle ac os gellir, yr ardal ehangach, yn fwy cydnerth. Ar ôl lliniaru colled, dylid cynnal cynllun o welliannau fyddai'n sicrhau manteision net i fioamrywiaeth. Gallai hynny gynnwys creu cynefin ar y safle a/neu gallai fod yn rhan o'r datblygiad ei hun gan ddefnyddio atebion sy'n seiliedig ar natur fel SUDS, toeon gwyrdd, ehangu coetir a chreu gwlypdir.

Bydd gwneud yr ecosystem yn fwy cydnerth, yn enwedig trwy wella'r cysylltiadau rhyngddi â'r wlad o'i chwmpas, yn gyfraniad allweddol at liniaru a gwella'r safle. Dylid dangos cyn belled ag y gall hynny fod yn ymarferol sut y byddai datblygiad yn gwella nodweddion cydnerthedd.
4. Ar ôl ystyried yr holl opsiynau uchod, a lle nad yw newidiadau, safleoedd amgen, amodau neu rwymedigaethau'n ddigonol i sicrhau canlyniadau i fioamrywiaeth, rhaid digolledu oddi ar y safle i wneud iawn am ddifrod na ellir ei osgoi.

Os na fydd modd gweithio ar sail cynllun, rhaid i'r mesurau digolledu ddilyn tystiolaeth ar sail lle a disgwylir i'r ymgeisydd fynd i'r afael â'r canlynol:

 - a'i ddiystyru, a lle nad yw addasiadau, safleoedd amgen, amodau neu rwymedigaethau yn ddigon i sicrhau canlyniadau i fioamrywiaeth, rhaid ceisio digollediad oddi ar y safle am ddifrod na ellir ei osgoi:
 - a. Dylai'r digolledu hyn fod ar ffurf adfer cynefin neu gereu cynefin fel rheol, neu ddarparu trefniadau rheoli hirdymor i wella cynefinoedd sy'n bodoli eisoes a sicrhau manteision budd-net i fioamrywiaeth. Dylid cynnal defnyddio asesiad ecolegol llawn er mwyn cael llinell sylfaen ffurfiol-hynny i helpu hyn cyn dechrau creu neu adfer cynefin ddechrau a digon ymlaen llaw cyn colli'r fioamrywiaeth ar y safle.
 - b. Dylid defnyddio'r Asesiad Seilwaith Gwyrdd i nodi lleoliadau addas ar gyfer sicrhau digollediad oddi ar y safle. Lle bo'n bosibl, dylai dull ar lefel y dirwedd, sy'n canolbwyntio ar hyrwyddo cydnerthedd ecosystemau yn ehangach, helpu i bennu lleoliadau ar gyfer digolledu. Dylid eu nodi trwy asesu'r seilwaith gwyrdd. Bydd yr ymarfer hwn yn pennu pa lleoliadau ar gyfer digolledu cynefin ddylai gael eu lleoli yn agos i'r safle datblygu, neu ai cynefin newydd neu fesurau rheoli ychwanegol wedi'u lleoli ymhellach o'r safle fyddai'r ffordd orau o gynnal bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau ar raddfa ehangach.

- c. Lle mae cais i ddigolledu rhywogaethau penodol, dylai'r ffocws fod ar gynnal neu wella poblogaeth y rhywogaeth yn ei chynffwrdd naturiol. Gallai'r dull hwn hefyd nodi lleoliadau ar gyfer digolledu rhywogaethau penodol ymhellach o'r safle. Lle maent yn bodoli, dylid defnyddio Cynlluniau Gweithredu Rhywogaethau Gofodol i helpu i ganfod lleoliadau addas.
- d. Dylai unrhyw ddigollediad arfaethedig ystyried dyletswydd Adran 6 (Dyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau), fframwaith DECCA a chynghor ecolegol priodol gan CNC neu egolegydd cymwys sydd wedi'i gofrestru gyda CIEEM. ~~a'r pum nodwedd allweddol o gydnerthedd ecosystemau mae'n eu hamlinellu.~~ Dylid cynnwys hefyd gynllun rheol tymor hir o fesurau lliniaru a digolledu priodol y cafwyd cytundeb arnynt.
5. Yn olaf, pan fo'n amlwg bod effaith andwyol ar fioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau yr amgylchedd yn bwysicach nag ystyriaethau perthnasol eraill dylid gwrthod y datblygiad.

Bydd y ffactorau canlynol yn effeithio ar y dull 'fesul cam' uchod o reoli:

- Bydd angen i ddatblygwyr gynnal arolygon a gwaith ymchwil cyn gwneud cais er mwyn pennu llinell sylfaen o gyflwr bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau'r safle. Ystyrir cyfraniad y safle o ran ei amrywiaeth, ei hyd a'i led, ei gysylltedd, ei gyflwr a'r gwasanaethau ecosystem a ddarperir ganddo, at rwydweithiau ecolegol cydnerth. O ran ceisiadau ar lefel deiliad tŷ, dylai awdurdodau lleol helpu ymgeiswyr trwy esbonio pa wybodaeth y dylent ei chyflwyno gyda'r cais, gan gydnabod y dylai'r mesurau gwella sydd eu hangen fod yn gymesur â maint y cais. Mae'n bwysig iawn deall cyd-destun ecolegol y datblygiad er mwyn gallu cynnig ymateb cymesur i arwyddocâd unrhyw effaith bosibl.
- Cynghorir darpar ymgeiswyr i beidio â chynnal unrhyw waith clirio na fu gofyn amdano cyn cyflwyno cais cynllunio gan y gall hynny ei gwneud yn fwy anodd i gynnig datblygu sicrhau mantais net i fioamrywiaeth. Lle bo safle wedi'i glirio cyn ei ddatblygu dylid cymryd bod gwerth ei fioamrywiaeth fel yr oedd cyn i unrhyw ymchwiliadau neu waith clirio gael ei gynnal. Rhaid sicrhau manteision net i fioamrywiaeth o'r pwynt hwnnw ymlaen. Bydd modd barnu statws cynefin y safle trwy edrych ar y dystiolaeth sydd wedi para ar y safle a thrwy gynnal asesiadau desg lleol (rhaid i awdurdodau cynllunio sicrhau eu bod yn gallu cael at y ffynonellau data hyn). Os na cheir dystiolaeth i'r gwrthwyneb, rhagdybir bod statws cynefin y safle mewn cyflwr da.
- Rhaid i bob datblygiad anelu at sicrhau manteision net i fioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau ar sail cyflwr llinell sylfaen y safle (yn unol â maint a natur y datblygiad a gynigir). Hyd yn oed os caiff gwerth y fioamrywiaeth ei gynnal, bydd dal yn rhaid wrth broses ragweithiol i geisio a sicrhau gwelliannau, hynny trwy ddyluniad y datblygiad a'r ffordd yr eir ati i'w roi ar waith.
- Rhaid sicrhau'r manteision net i fioamrywiaeth mewn cyn lleied o amser â phosibl, a bydd rhaid sicrhau rheolaeth ar y safle yn unol â chynllun rheoli y cytunir arno am y tymor hir.
- Lle bo safle eisoes wedi'i ddyrannu mewn cynllun datblygu sydd wedi'i fabwysiadu, efallai na fydd modd dilyn y dull 'fesul cam' yn ei drefn oherwydd efallai y bydd peth gwaith eisoes wedi'i wneud fel rhan o'r dyraniad hwnnw. Ond pan gaiff cynlluniau eu hadolygu, dylid ystyried y dyraniadau o'r newydd ar sail y polisi 'fesul cam' ac yn unol â chyflwr presennol eu bioamrywiaeth a'u rôl posibl o ran gwella cydnerthedd ecosystemau. O dan yr amgylchiadau hynny, efallai y bydd angen datddyrannu safleoedd. Os bydd cymaint o waith wedi'i wneud ar safle fel ei bod yn amhosibl ei ddatddyrannu, dylid cadw'r effeithiau mor fach â phosibl a nodi cyfleoedd i liniaru, ac fel ateb olaf, i ddigolledu. Rhaid bod modd sicrhau hynny.

6.4.10 Mae llawer o'r ardaloedd sy'n bwysig iawn am eu bioamrywiaeth gwerth cadwraeth natur wedi'u dynodi'n statudol. Mae'r safleoedd dynodedig statudol hyn yn gwneud cyfraniad hanfodol at ddiogelu bioamrywiaeth, cynnal cydnerthedd ecosystemau ac yn gallu bod yn bwysig o ran darparu cyfleoedd i gyflawni amcanion llesiant ehangach.

Rhaid osgoi unrhyw ddatblygiad ar safle dynodedig os nad oes ei angen at ddiben rheoli'r safle. Mae hyn yn fater o egwyddor er mwyn sicrhau bod safleoedd dynodedig yn gallu parhau i gyflawni eu rôl fel rhan sylfaenol o'r rhwydweithiau ecolegol cydnerth. Yn unol â maen prawf 1) y dull 'fesul cam', bydd angen dangos nad oes lle arall heblaw'r safle dynodedig fyddai'n gallu diwallu'r angen am y datblygiad a gynigir. Lle cynigir datblygiad yng nghyffiniau safle dynodedig, rhaid osgoi neu leihau effeithiau annerbyniol yn unol â'r dull 'fesul cam', hynny oherwydd pwysigrwydd ei rôl fel rhan sylfaenol o'r rhwydweithiau ecolegol cydnerth.

Lle bo datblygiad wedi'i gynllunio'n briodol naill ai gan yr awdurdod cynllunio, y corff cadwraeth natur neu warcheidwad cymeradwy fel Corff Anlywodraethol amgylcheddol, fe all o dan amgylchiadau eithriadol fod yn bosibl cynnig y datblygiad. O dan yr amgylchiadau hynny, bydd yr awdurdod cynllunio wedi llunio fframwaith bras ar gyfer cynnal a gwella bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau ac ar gyfer gwella priodweddau cydnerthedd fel rhan o'i asesiad o'r seilwaith gwyrdd. Heb fframwaith, byddai datblygiad o'r fath yn un eithriadol. Yn yr achos hwnnw, dylid asesu cynigion yn ofalus er mwyn sicrhau y deallir yr effeithiau ar y buddiannau cadwraeth natur y bwriadwyd i'r dynodiad eu gwarchod. Dylid gwrthod y datblygiad os ceir effaith andwyol ar y nodweddion y cafodd y safle ei ddynodi i'w gwarchod. Dylid ysgwyddo cyfrifoldebau rhyngwladol a chenedlaethol am gadwraeth, ac yn unol ag amcanion y dynodiad, dylid gwarchod safleoedd sydd â dynodiad statudol, rhag difrod a dirywiad; dylid cadw a gwella eu nodweddion pwysig a dylid dangos bod capasiti i'w hadfer trwy ac o dan reolaeth briodol. Ceir rhagor o wybodaeth am yr Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd yn TAN 5: Cadwraeth Natur a Chynllunio.

Hierarchaeth Dynodiadau: Rhyngwladol, Cenedlaethol, Lleol

6.4.11 Rhaid i awdurdodau Mae cynllunio roi sylw i arwyddocâd cymharol dynodiadau rhyngwladol, cenedlaethol a lleol yn dod dan ofynion statudol gwahanol wrth ystyried faint o bwys i'w roi i fuddiannau gwarchod natur. Mae canllawiau pellach, yn enwedig mewn perthynas â'r Rhwydwaith Safleoedd Cenedlaethol, safleoedd Natura 2000, wedi'u cynnwys yn TAN 5: Cadwraeth Natur a Chynllunio. Er bod gofynion statudol yn gwahaniaethu, rhaid i bob safle dynodedig allu parhau i warchod y fioamrywiaeth a'r nodweddion y cafodd ei ddynodi i'w gwarchod a chyfrannu at gydnerthedd ecosystemau ar y raddfa briodol. Ni ddylai datblygiad neu weithgarwch arall amhriodol amharu ar y gallu hwnnw.

6.4.12 Dylai'r rhesymau sy'n ategu'r dynodiad ar bob lefel ac amlinellid o nodweddion cymwys y dynodiad gael eu cofnodi'n glir fel rhan o'r Asesiad o'r Seilwaith Gwyrdd a'u hystyried wrth lunio cynlluniau datblygu, wrth ddylunio cynigion datblygu newydd ac mewn penderfyniadau rheoli datblygu. Wrth lunio cynlluniau datblygu, dylid cefnogi cydnerthedd y rhwydwaith hwn trwy nodi cyfleoedd ar gyfer ei adfer ac ar gyfer adfywio natur y tu hwnt i'w ffiniau er mwyn estyn ei faint, ei gysylltedd a'i allu i ymaddasu.

6.4.13 Fel rhan o'r asesiad o seilwaith gwyrdd, fe all bydd angen Dylid gwahaniaethu rhwng arwyddocâd cymharol y dynodiad ~~au o fewn yr hierarchaeth~~ wrth ystyried faint o bwysigrwydd i'w roi i fuddiannau cadwraeth natur. Anaml y bydd angen gwneud hyn a dim ond pan fydd yr opsiynau i leoli datblygiad neu weithgaredd sydd ei angen i ddiwallu anghenion cymdeithasol neu economaidd y gymuned yn brin iawn. Dylid cydnabod y bydd gan bob safle gwarchodedig ei rôl unigryw a phwysig fel rhan o'r rhwydwaith ecolegol cydnerth.

6.4.14 Nid yw'r ffaith fod gan safle ddynodiad statudol yn gwahardd datblygu o reidrwydd, ond rhaid i gynigion gael eu hasesu'n ofalus er mwyn sicrhau y deallir yn glir yr effaith ar y buddiannau gwarchod natur hynny y mae'r dynodiad yn ceisio'u gwarchod; dylid cyflawni cyfrifoldebau a rhwymedigaethau cadwraeth rhyngwladol a chenedlaethol yn llawn, a dylid gwarchod safleoedd dynodedig statudol rhag difrod a dirywiad yn unol ag

~~amcanion y dynodiad, gyda'u nodweddion pwysig yn cael eu gwarchod a'u gwarchod-
trwy reoli'n briodol. Am ragor o wybodaeth am Asesiad Rheoleiddio Cynefinoedd gweler
Nodyn Gyngor Technegol 5: Gynllunio a Chadwraeth Natur.~~

Ffigur 12: ~~Hierarchaeth~~ Safleoedd Dynodedig

Haen	Enw	Safleoedd a Warchodir trwy Statud/heb Statud
Rhyngwladol	Ardal Cadwraeth Arbennig	Statudol
	Ardal Gwarchodaeth Arbennig	Statudol
	Safleoedd Ramsar	Statudol
	Gwarchodfa Biosffer UNESCO	Anstatudol
Cenedlaethol	Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	Statudol
	Gwarchodfa Natur Genedlaethol (NNR)	Statudol
Lleol	Safleoedd o Bwys i Gadwraeth Natur	Anstatudol
	Gwarchodfa Natur Leol	Anstatudol
	Safleoedd Bywyd Gwyllt Lleol	Anstatudol
	<u>Safleoedd Daearegol a Geomomorffolegol o Bwys Rhanbarthol (RIGGS)</u>	<u>Anstatudol</u>
<u>Eraill</u>	<u>Ardaloedd Adnoddau Naturiol Cenedlaethol (Dyfodol Cymru)</u>	<u>Anstatudol</u>

Gwarchod a Rheoli Safleoedd Dynodedig

- 6.4.15 Rhaid i safleoedd â dynodiad statudol gael eu diogelu rhag difrod a dirywiad, gyda'u nodweddion pwysig yn cael eu gwarchod a'u gwella drwy reolaeth briodol. Dylai cyfraniad y safle dynodedig at rwydw~~eithiau ecolegol cydnerth aith ehangach o ecosystemau cydnerth~~ gael ei gydnabod a'i gynnwys wrth ymdrin yn strategol â fel rhan o pholisi a phenderfyniadau cynllunio. Dylid nodi'r cysylltiadau rhwng cynllunio a gweithgarwch rheoli ehangach am y bydd angen gweithredu ategol ac ar y cyd i ddelio â'r argyfwng natur.
- 6.4.16 Dylai awdurdodau cynllunio ystyried cyfleoedd i adfer rhwydweithiau cynefinoedd i gyflwr iach a nodwyd o ganlyniad i gynnal Asesiad Seilwaith Gwyrdd. Dylent ystyried hefyd a nodi ymyriadau priodol i ymdrin â sierhau cyflawni yn erbyn y nodweddion sef r agweddau ar cgydnerthedd, amrywiaeth, cysylltedd, graddfa, cyflwr a gallu i ymaddasu. Trwy fynd ati trwy gynllun, cryfheir gallu safleoedd dynodedig i gyflawni eu rôl fel rhan sylfaenol o'r rhwydweithiau ecolegol cydnerth a helpu i adfer natur ar raddfa ehangach. Gall datblygiad ond bod yn rhan o gynllun os nad yw'n amharu ar weithrediad safleoedd gwarchodedig fel rhan o rwydwaith ecolegol cydnerth.

Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig

- 6.4.17 Mae SoDdGA o bwys cenedlaethol. Mae Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Cefn Gwlad Hawliau Tramwy 2000, yn rhoi dyletswydd ar bob corff cyhoeddus, gan gynnwys awdurdodau cynllunio, i gymryd camau rhesymol, sy'n gyson â'r ffordd gywir o arfer eu swyddogaethau, i barhau i warchod a gwella'r nodweddion sy'n pennu bod SoDdGA o ddiddordeb arbennig. Gall SoDdGA gael ei ddifrodi gan ddatblygiadau y tu mewn i'w ffiniau neu gerllaw ac, mewn rhai achosion, gan ddatblygiadau sydd gryn bellter i ffwrdd. Ceir rhagdybiaeth yn erbyn datblygiad mewn sy'n debygol o beri niwed i SoDdGA a dylid adlewyrchu'r rhagdybiaeth hon mewn ffordd briodol mewn cynlluniau datblygu a phenderfyniadau rheoli datblygu. Dim ond pan ystyrir bod datblygiad yn briodol ac na fydd yn debygol o niweidio SoDdGA a bod cytundeb eang a chllir o blaid gwelliannau posibl (gan gynnwys mesurau lliniaru a digolledu) fel rhan o gynllun y dylai datblygiad gael ei gynnig. Ni ddylid felly cynnig datblygiad heb gynllun datblygu sy'n dangos ei fod yn dderbyniol o ran ei effeithiau ar nodweddion hysbysedig SoDdGA.

~~Cyn arbennig, cyn awdurdodi gweithrediadau sy'n debygol o niweidio unrhyw un o nodweddion hysbys SoDdGA, rhaid i awdurdodau cynllunio lleol rybuddio CNC am y gweithrediadau arfaethedig, a rhaid iddynt ystyried ei gyngor wrth benderfynu a ddylid rhoi caniatâd cynllunio ai peidio ac wrth osod amodau cynllunio. Os bydd awdurdod cynllunio lleol am roi caniatâd cynllunio yn groes i gyngor CNC, rhaid iddo hysbysu Gweinidogion Cymru.~~ ~~At ddibenion cynllunio defnydd tir bydd SoDdGA arfaethedig yn cael ei drin yn yr un ffordd â SoDdGA dynodedig⁴²².~~

Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig, Ardaloedd Cadwraeth Arbennig a Safleoedd Ramsar

- 6.4.18 Mae safleoedd ACA ac AGA o bwys Ewropeaidd. O dan Reoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau (2017) (y Rheoliadau Cynefinoedd), rhaid i bob corff cyhoeddus (gan gynnwys awdurdodau cynllunio) ystyried gofynion Cyfarwydddebau Cynefinoedd ac Adar yr CE wrth arfer ei swyddogaethau. Atgyfnerthir ACAoedd ac AGAoedd trwy eu dynodi'n SoDdGAoedd sy'n eu gwarchod fel baent yn SoDdGA. Cyn caniatáu datblygiad neu cyn mabwysiadu cynllun defnyddio tir sy'n debygol o gael effaith arwyddocaol ar ACA neu AGA (gan gynnwys tir y tu allan i ffin ACA neu AGA), rhaid i awdurdodau cynllunio gynnal asesiad priodol o'r goblygiadau i'r nodweddion dynodedig, ymgynghori â CNC a rhoi sylw i farn CNC. Fel arfer, ni chaiff y datblygiad ei ganiatáu neu'r cynllun ei fabwysiadu ond os gwêl yr awdurdod cynllunio na chaiff effaith andwyol ar integriti'r safle, gan ystyried hefyd yn ôl y gofyn unrhyw fesurau, amodau cynllunio neu rwymedigaethau ychwanegol. Gellir caniatáu datblygiad neu bolisi mewn cynllun defnyddio tir os na ellir cyflawni ei ganlyniadau fel arall a bod yn rhaid ei gynnal am ei fod yn angenrheidiol er gwir les y cyhoedd serch asesiad negyddol o'r goblygiadau, cyn belled ag yr hysbysir Gweinidogion Cymru amdano. Rhaid cymryd unrhyw fesurau sydd eu hangen i ddiogelu cydlyniant cyffredinol y rhwydwaith o ACA ac AGA. Mae safleoedd Ramsar yn ardaloedd pwysig o wlyptir a ddynodir o dan Gonfensiwn Ramsar ar Wlyptiroedd o bwys rhyngwladol. Fel ag yn achos ACA ac AGA, atgyfnerthir safleoedd Ramsar trwy eu dynodi'n SoDdGA ond ni ddônt o dan y Rheoliadau Cynefinoedd. Er hynny, dylid trin safleoedd Ramsar o fewn y system gynllunio fel pe baent yn ACAoedd neu AGAoedd.

Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig, Ardaloedd Cadwraeth Arbennig a Safleoedd Ramsar a gynigir

- 6.4.19 Dylai safleoedd sydd wedi'u cynnig yn ffurfiol fel ACA neu AGA ac nad ydynt yn dod o dan amddiffyniad cyfreithiol y Rheoliadau Cynefinoedd eto, gael eu trin gan y system gynllunio fel pe baent wedi'u dynodi'n ACA neu AGA. Dylid dilyn yr un drefn, fel mater o bolisi, yn achos safleoedd sy'n cael eu cynnig fel safleoedd Ramsar.

Gwarchod Dynodiadau Anstatudol

- 6.4.20 Er nad ~~oes proses statudol i warchod yw~~ dynodiadau anstatudol, ~~yn wahanol - mae~~ ~~ddylanwadol â i~~ ddynodiadau statudol, maent yn ~~gallu~~ gwneud cyfraniad hanfodol at sicrhau rhwydwaith ecolegol ar gyfer bioamrywiaeth ac ecosystemau cydnerth a dylai cynlluniau datblygu a'r broses rheoli datblygu eu hamddiffyn ~~roi amddiffyniad digonol iddynt~~. Weithiau safleoedd anstatudol yw craidd rhwydwaith hanfodol o gynefinoedd dan fygythiad ac maent yn gallu chwarae rhan hollbwysig i gynnal, cysylltu ac adfer bioamrywiaeth a chyfrannu at adfer natur a manteision net bioamrywiaeth. Cyn awdurdodi datblygiad sy'n debygol o ddifrodi dynodiad natur lleol, dylai awdurdodau cynllunio roi hybysiad o'r bwriad i gynnal y gwaith i Ecolegydd y Sir neu i fudiad amgylcheddol y trydydd sector. Pan fydd Asesiad o'r Seilwaith Gwyrdd wedi nodi bod angen cynnal ~~gwarchod~~ neu wella nodweddion neu briodoleddau penodol y safle, dylai awdurdodau cynllunio ddatgan yn eu cynlluniau datblygu pa nodweddion neu briodoleddau sydd angen yr amddiffyniad ~~ychwanegol~~ hwn a pham, ac egluro sut bydd y polisïau'n sicrhau'r amddiffyniad hwn. Yn yr un modd, dylai asesiadau ystyried presenoldeb rhywogaethau a warchodir a rhywogaethau a chynefinoedd â blaenoriaeth yn gynnwys y rhai ar y rhestr Adran 7 a dylid rhoi pwyslais digonol ar eu diogelu. ~~Dylai polisïau ar gyfer safleoedd anstatudol ei gwneud hi'n glir nad yw dynodiadau o'r fath yn atal gweithgareddau economaidd - gymdeithasol priodol lle na cheir effeithiau andwyol ar y nodweddion y cafedd y safle ei ddynodi i'w gwarchod.~~

Os bydd awdurdod lleol wedi penderfynu peidio â dangos dynodiadau anstatudol ar fap cynigion neu gyfyngiadau am eu bod mor fach, dylai cynlluniau datblygu gynnwys polisi sy'n seiliedig ar feini prawf sy'n gofyn am ddarparu safleoedd sy'n bodloni'r meini prawf priodol ar gyfer dynodi safle anstatudol. Dylai'r safleoedd hyn fod gyfwerth â safleoedd sydd wedi'u mapio.

Dylai polisiâu ar gyfer safleoedd anstatudol ei gwneud hi'n glir nad yw dynodiadau o'r fath yn atal gweithgareddau economaidd-gymdeithasol priodol lle na cheir effeithiau andwyol ar y nodweddion y cafodd y safle ei ddynodi i'w gwarchod ac ar gydnerthedd yr ecosystem ehangach.

Mawnogydd

Mae pridd mawnog yn arbennig o fregus ac os caiff ei niweidio, peryglir cydnerthedd yr ecosystemau y mae'n eu cynnal. Dim ond 3-4% o Gymru sydd o dan fawnogydd ond er hynny, maent yn storio o gwmpas 20-25% o'r holl garbon pridd. Os nodir bod mawnog yn rhan o gynnig ar gyfer datblygiad, dylid rhoi pwys mawr ar ei amddiffyn oherwydd bwysigrwydd arbennig ei gyfraniad at gynnal adnoddau naturiol cenedlaethol fel carbon pridd, bioamrywiaeth a rheoli llifogydd ac oni cheir ystyriaethau perthnasol arwyddocaol eraill sy'n awgrymu fel arall, bydd yn rhaid gwrthod caniatâd. Wrth ystyried maen prawf 1 y dull 'fesul cam' ac wrth ddilyn y drefn chwilio wrth baratoi cynlluniau datblygu, bydd yn bwysig bod gwybodaeth gywir wrth law a bydd Llywodraeth Cymru wedi darparu Map Mawnogydd Cenedlaethol fel cam cyntaf ar gyfer nodi lleoliad mawnogydd [Porthol Data Mawnogydd - Porth Data Mawndiroedd Cymru | Porth Gwybodaeth Amgylcheddol Cymru (arcgis.com)]

Rhywogaethau a Warchodir

- 6.4.22 Mae presenoldeb rhywogaeth sy'n cael ei gwarchod o dan ddeddfwriaeth Ewropeaidd neu'r DU neu o dan Adran 7 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn ystyriaeth berthnasol pan fo awdurdod cynllunio lleol yn ystyried cynnig datblygu a fyddai, o'i dderbyn, yn debygol o darfu ar neu beri niwed i'r rhywogaeth neu ei chynefin ac i sicrhau bod amrywiaeth a phoblogaeth y rhywogaeth yn cael eu cynnal. Dylai awdurdodau cynllunio lleol gynghori unrhyw un sy'n cyflwyno cais cynllunio bod yn rhaid iddynt gydymffurfio ag unrhyw ddarpariaethau statudol i warchod rhywogaethau sy'n effeithio ar y safle dan sylw a'r cyffiniau o bosibl. Er mwyn cael gwybodaeth i helpu i lywio'r penderfyniad cynllunio, efallai y bydd angen arolwg ecolegol l gadarnhau a oes rhywogaeth a warchodir yn bresennol ac asesiad o effaith debygol y datblygiad ar rywogaeth a warchodir er mwyn helpu'r broses rheoli datblygu. Ystyrir mai'r arfer gorau yw cael ecolegydd cymwys i sgrinio a oes rhywogaeth a warchodir yn bresennol gan ddefnyddio'r data a ddarperir gan y Ganolfan Cofnodion Amgylcheddol Leol berthnasol.¹²³
- 6.4.23 Mae datblygiadau bob amser yn amodol ar y ddeddfwriaeth sy'n cwmpasu rhywogaethau a warchodir gan Ewrop p'run a ydynt ar safle a ddynodwyd ai peidio. Mewn cynigion, os byddai'r gwaith datblygu yn amharu ar ddiogelu rhywogaethau a warchodir gan Ewrop, byddai angen rhanddirymiaidau o ddarpariaethau'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd. Ni ellir awdurdodi rhanddirymiad heblaw pan nad oes dewis arall boddhaol ac os na fydd y cam gweithredu a awdurdodir yn amharu ar gynnal y boblogaeth o'r rhywogaeth dan sylw ar statws cadwraeth ffafriol yn ei chynefin naturiol. Rhaid i'r gwaith datblygu i'w awdurdodi fod yn waith a wneir er mwyn gwarchod 'iechyd neu ddiogelwch y cyhoedd, neu am resymau cwbl hanfodol eraill er budd y cyhoedd, gan gynnwys rhai sydd o natur gymdeithasol neu economaidd a chanlyniadau buddiol sydd o bwysigrwydd sylfaenol i'r amgylchedd'. Mae rhanddirymiaidau'n cael eu hawdurdodi trwy gyfrwng trwydded a roddir gan CNC a ddylai hysbysu awdurdod lleol fod cais am drwydded wedi'i ganiatáu. Mae dyletswydd ar awdurdodau cynllunio lleol i ystyried gofynion y Gyfarwydddeb Cynefinoedd wrth arfer eu swyddogaethau. Er mwyn osgoi sefyllfa lle mae datblygiadau sydd â chaniatâd cynllunio yn methu â chael rhanddirymiad mewn perthynas â rhywogaethau a warchodir gan Ewrop, rhaid l awdurdodau cynllunio roi ystyriaeth i'r tri gofyniad rhanddirymiad uchod wrth ystyried cynigion datblygu lle y mae rhywogaeth a warchodir gan Ewrop yn bresennol.

Coed, Coetiroedd a Pherthi

- 6.4.24 Mae coed, coetiroedd, coedlannau a pherthi o bwys mawr i fioamrywiaeth. Maent yn

gynefinoedd cysylltu pwysig ar gyfer rhwydweithiau ecolegol cydnerth ac maent yn gwneud cyfraniad ehangach gwerthfawr at gymeriad y dirwedd, nawws am le, ansawdd aer, hamdden a chymedroli'r hinsawdd leol. Maent yn gwneud cyfraniad hollbwysig hefyd at fynd i'r afael â newid hinsawdd drwy storio carbon, a gallant ddarparu cysgod, manteision ehangach i'r dirwedd trwy ddal llygredd aer a llygredd gwasgaredig ~~a ffynhonnell gynaliadwy o ynni~~ a deunyddiau adeiladu. Dylai rôl a lleoliad coed trefol, a'u gofynion dylunio, o ran darparu manteision iechyd a llesiant i gymunedau, nawr ac yn y dyfodol, gael eu hyrwyddo fel rhan o'r broses llunio cynlluniau a phenderfynu¹²⁴.

6.4.25 ~~Rhaid i~~ Dylai awdurdodau cynllunio warchod coed, perthi, grwpiau o goed/llwyni ac ardaloedd o goetir lle mae iddynt werth ecolegol, lle maent yn cyfrannu at gymeriad neu amwynder ardal leol arbennig, neu lle maent yn cyflawni swyddogaeth fuddiol ~~sydd wedi'i glustnodi~~ i'r seilwaith gwyrdd. Dylai awdurdodau cynllunio ystyried pwysigrwydd coetiroedd brodorol a choed o werth, a dylent roi sylw i strategaethau coed awdurdodau lleol neu ganllawiau cynllunio atodol ~~lle bo'n briodol~~. Dylai awdurdodau cynllunio fabwysiadu targedau wedi'u hamseru ar gyfer canopi coed eu dalgylch i'w tywys wrth warchod a phlannu coed. Bydd yr asesiad o'r seilwaith gwrrd a chymhorthion fel astudiaeth CNC 'Gorchudd Coed yn Nhrefi a Dinasoedd Cymru' ac erfyn i-Tree Eco Forest Research yn helpu i weld beth yw'r llinell sylfaen o orchudd coed a helpu i benderfynu ar dargedau priodol a mesuradwy ar gyfer gorchudd y canopi (insert footnote link – Natural Resources Wales / Urban trees). Ceir hefyd arfau i helpu i ddewis rhywogaethau a dylunio coetiroedd mewn ardaloedd trefol (insert footnote).

Lle ceir coed, coetir a pherthi, dylai ceisiadau cynllunio nodi eu bod yn cael eu cadw. Dylid osgoi difrodi coed, coetir a pherthi hefyd wrth ddarparu gwasanaethau i safle'r cais a dylid ystyried hynny fel rhan o'r datblygiad a gynigir.

Ni ~~chaniateir ddyld caniatáu~~ cael gwared ar ~~goed, co~~ goetir a pherthi yn barhaol oni byddai hynny'n sicrhau buddiannau cyhoeddus arwyddocaol a chilir. Mae rhywogaethau coed brodorol Cymru, sy'n nodweddiadol o'r ardal, yn darparu swyddogaeth gref o ran cynnal cydnerthedd yr ecosystem, gan ddarparu adnoddau i fywyd gwyllt, yn enwedig planhigion a rhywogaethau brodorol eraill. Maent yn helpu i ddiffinio'n treftadaeth a'n tirwedd ddiwylliannol gan greu ymdeimlad cryf o le ac o berthyn i'r gorffennol. Mae coetir conwydd yn bwysig ar gyfer darparu pren ac i ddal carbon gan ddarparu rhai manteision i fioamrywiaeth a chymeriad y tirlun. Lle ceir gwared ar goed unigol neu grwpiau o goed goetir neu goed fel rhan o gynllun arfaethedig, bydd ~~gofyn disgwyl~~ i ddatblygwr blannu coed yn eu lle (gan adlewyrchu maint yr hyn a gollwyd a'r cymysgedd o rywogaethau a gollwyd). Rhaid i hyn ddigwydd ar y safle a rhaid plannu o leiaf 3 coeden o fath tebyg yn lle pob 1 goeden a gollir. Pan gollir coedlan neu gysgodfa o goed fel rhan o gynllun sydd wedi'i gynnig, rhaid i'r gwaith digolledu adlewyrchu maint, dyluniad a rhywogaethau'r ardal a gollwyd. O dan yr amgylchiadau hynny, rhaid plannu o leiaf 1600 o goed llydanddail yr hectar a 2500 o goed conwydd yr hectar.

6.4.26 Mae coetiroedd hynafol a choetiroedd lled-naturiol a choed hynafol, aeddfed a threftadaeth unigol yn adnoddau naturiol na ellir mo'u hadfer, ac maent yn werthfawr o ran tirwedd, bioamrywiaeth a diwylliant. Bydd Dylai coed a choetiroedd o'r fath ~~yn~~ gael eu gwarchod rhag datblygiad a fyddai'n arwain at eu colli neu eu dirywio oni bai o dan amgylchiadau eithriol iawn y ceid bod buddiannau cyhoeddus arwyddocaol a gofynnol y gellir eu diffinio'n glir a chilir o wneud hynny; dylai'r mesurau gwarchod hyn atal gweithrediadau a allai achosi difrod a cholled diangen. Yn achos safle sydd wedi'i gofnodi ar y Rhestr Coetiroedd Hynafol, dylai awdurdodau ystyried barn CNC. Dylai awdurdodau cynllunio roi sylw i'r Rhestr Coed Hynafol hefyd a'i defnyddio i sicrhau bod coed yn cael eu gwarchod ac i nodi cyfleoedd i blannu mwy ohonynt fel rhan o'r asesiad o'r seilwaith gwyrdd, yn arbennig ar gyfer gorchudd canopi.

6.4.27 Dylai'r gwaith o warchod a phlannu coed a pherthi gael ei gyflawni, lle bo'n briodol, drwy strategaethau a pholisïau penodol i'r ardal leol, drwy osod amodau wrth roi caniatâd

cynllunio, a/neu drwy wneud Gorchmynion Diogelu Coed (TPO)¹²⁵. Dylent gael eu cynnwys yn yr asesiadau a chynlluniau Seilwaith Gwyrdd hefyd.

Newid canlyniadol i adran 6.6: Dŵr a Risg Llifogydd

O ganlyniad i'r newidiadau i Adran 6.4, bernir y dylid newid paragraffau 6.6.1, 6.6.5 a 6.6.6 fel a ganlyn.

Adnabod Ansawdd Amgylcheddol Lleoedd

6.2 Dŵr a Risg Llifogydd¹³²

6.6.1 Yn ogystal â bod yn ofyniad hanfodol i fyw, mae gwasanaethau dŵr sydd wedi'u cynllunio'n dda yn cynnig ystod o fanteision a gwasanaethau i gymdeithas. Mae'r diwydiant dŵr ei hun yn ffynhonnell swyddi gwyrdd ac mae gwasanaethau dŵr yn cefnogi prosesau cynhyrchu ynni a bwyd, hamdden a thwristiaeth, ac yn cysylltu cartrefi a busnesau â'r rhwydweithiau seilwaith maent yn dibynnu arnynt. Yn ogystal, mae ecosystemau naturiol a'r atebion sy'n seiliedig ar natur yn chwarae rhan bwysig i wella ansawdd dŵr a rheoli llifogydd.

6.6.5 Mae Llywodraeth Cymru'n ceisio sicrhau y darperir gwasanaethau dŵr gan leihau effaith andwyol ar yr amgylchedd, amwynder, iechyd a chymunedau, yng ngoleuni canlyniadau newid yn yr hinsawdd. Gall datblygiad sydd wedi'i ddylunio'n wael neu sydd mewn lleoliad gwael waethygu'r problemau sy'n gysylltiedig â gorddefnyddio adnoddau, cysylltiad â llifogydd dŵr wyneb a llygredd gwasgaredig. Dylai'r system gynllunio:

- warchod a gwella ansawdd ac adnoddau dŵr drwy hyrwyddo ac annog mwy o effeithlonrwydd a rheoli'r galw mewn perthynas â dŵr fel rhan o ddatblygiadau newydd, yn enwedig yn yr ardaloedd hynny lle gallai adnoddau dŵr fod o dan bwysau neu heb fod ar gael o bosibl;
- sicrhau bod rhwydweithiau'r y seilwaith, gan gynnwys atebion sy'n seiliedig ar natur, y mae cymunedau a busnesau'n dibynnu arno yn ddigonol i ymdopi â'r datblygiad arfaethedig er mwyn lleihau cymaint â phosibl y risg i iechyd pobl a'r amgylchedd ac atal llygredd yn ei darddiad;
- sicrhau bod systemau draenio cynaliadwy yn rhan annatod o'r gwaith dylunio ar gyfer datblygiad newydd; a
- sicrhau y rhoddir ystyriaeth i ddiogelu swm ac ansawdd y cyflenwadau dŵr wyneb a'r dŵr daear fel rhan o'r cynigion datblygu.

6.6.6 Mae gallu'r system gynllunio i ddiogelu nodweddion dŵr a meithrin rheolaeth gynaliadwy o ddŵr fel priodoleddau allweddol lleoedd deniadol a chydnerth yn cyd-fynd yn agos â sicrhau manteision lluosog seilwaith gwyrdd. Bydd defnyddio atebion sy'n seiliedig ar natur yn ddewis a ffefrir canolog a dylid gwneud y mwyaf o'r manteision niferus a ddaw o warchod coridorau afonydd. Nodi parthau clustogi ar afonydd fydd un o brif ganlyniadau'r asesiad o seilwaith gwyrdd gan y byddant yn esgor ar fanteision positif lleihau llygredd gwasgaredig ac o ran sicrhau manteision net i fioamrywiaeth a gwella nodweddion cydnerthedd ecosystemau. Dylai dulliau integredig wneud cyfraniad tuag ~~at~~ gyflawni'r gofynion a osodir gan Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr yr UE¹³³ a sicrhau yr adferir cynefinoedd gwarchodedig, ynghyd â pholisïau Llywodraeth Cymru ar gyfer cynllunio a rheoli dŵr yn integredig mewn ardaloedd trefol a gwledig ac mewn dalgyloedd.

Newid canlyniadol i Adran 5.14: Mwynau

O ganlyniad i'r newidiadau i Adran 6.4, bernir y dylid newid paragraffau 5.14.37 fel a ganlyn.

5.14.37 Os oes cynigion mwynau mewn Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig a Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol, AGA posibl neu ar safleoedd a gafodd eu categorio'n ardaloedd o'r fath, neu mewn ardaloedd a ddynodwyd yn ACA, sydd wedi gwneud cais i fod yn ACA, neu y bwriedir eu dynodi felly, neu mewn safleoedd Ramsar, neu os oes cynigion sy'n debygol o effeithio ar ardaloedd o'r fath, ni ddylent gael eu cynnal ac eithrio o dan amgylchiadau eithriadol rhaid eu harchwilio'n ofalus. Pe bai'r cynnig yn effeithio'n

andwyol ar integriti'r safle gan ystyried unrhyw gyngor a roddir gan CNC, a phe na fyddai amodau yn dileu'r effaith honno, ni ddylid rhoi caniatâd cynllunio oni bai y byddai modd trefnu cyflenwadau amgen am gost resymol, oni bai nad oes modd o ddiwallu'r angen mewn unrhyw ffordd arall, a bod sylw wedi'i roi i ystyriaethau megis yr angen am y datblygiad o ran cyflenwad mwynau'r DU, a'r effaith y byddai caniatáu neu wrthod y datblygiad yn ei chael ar yr economi leol. Dylid asesu datblygiadau mwynau mewn safleoedd cadwraeth natur anstatudol yn ofalus i weld a yw'r effeithiau amgylcheddol ac amwynderol yn dderbyniol neu ddim yn cymharu â buddiannau'r datblygiad mwynau.

Newidiadau digyswllt er mwyn sicrhau cywirdeb

Cynigir y newid a ganlyniad i baragraff 6.3.10 gan nad yw'n gywir awgrymu'n bendant mai unig ystyr datblygiad mawr yw cynigion sy'n 'fwy cenedlaethol na lleol' eu natur. Fel y mae wedi'i ddrafftio, nid yw'r paragraff yn adlewyrchu'n gywir ddibenion statudol Parc Cenedlaethol a gallu Awdurdod y Parc Cenedlaethol (APA) i'w amddiffyn. Bernir y dylai APA gael penderfynu beth yw 'mawr' gan ddibynnu ar y cyd-destun lleol a'r cais dan sylw ac felly cynigir newid paragraff 6.3.10 fel a ganlyn.

6.3.10 Mewn Parciau Cenedlaethol neu AHNE, mae ystyriaethau arbennig yn berthnasol i gynigion datblygu mawr ~~sy'n fwy cenedlaethol na lleol eu natur~~. Ni ddylai datblygiadau mawr ddigwydd mewn Parciau Cenedlaethol neu Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol ac eithrio o dan amgylchiadau eithriadol. Gallai hyn godi os gwelir, ar ôl archwiliad trwyadl, bod angen cyhoeddus sy'n drech na dim arall, y byddai gwrthod caniatâd yn niweidiol dros ben i'r economi leol a phan nad oes modd lleoli'r datblygiad mewn man arall neu ddiwallu'r angen mewn rhyw fodd arall. Rhaid cyflawni unrhyw waith adeiladu ac adfer yn ôl safonau amgylcheddol uchel. Gan hynny wrth asesu ceisiadau am ddatblygiadau mawr dylid asesu:

- yr angen am y datblygiad, yn nhermau ystyriaethau cenedlaethol, ac effaith ei ganiatáu neu ei wrthod ar yr economi leol;
- y gost a'r posibilrwydd o ddarparu'r datblygiad y tu allan i'r ardal a ddynodwyd neu ddiwallu'r angen amdano mewn rhyw ffordd arall; ac
- unrhyw effaith andwyol ar yr amgylchedd a'r dirwedd, ac i ba raddau y gellid lleihau a/neu leddfu hynny